

**Τοποθέτηση Προέδρου Δημοκρατικού Συναγερμού κ. Αβέρωφ Νεοφύτου
στην εκδήλωση του Ιδρύματος Μελέτης της Δημοκρατίας «Ανδρέας
Αρμεύτης»**

«Τελευταίες Εξελίξεις στο Κυπριακό, Ώρες Ευθύνης ...»

Τρίτη, 27 Νοεμβρίου 2018, Ξενοδοχείο Κούριο, 7.00μμ

Κυρίες και κύριοι,

Να ευχαριστήσουμε κατ' αρχάς το Ίδρυμα Αρμεύτη για την ευκαιρία να συζητήσουμε για την παρούσα φάση του κυπριακού, αλλά και όλους εσάς για την παρουσία σας.

Φίλες και φίλοι,

Προβληματίστηκα ιδιαίτερα ποιος είναι ο καλύτερος τρόπος να ξεκινήσω την αποψινή παρέμβαση. Κατέληξα στην ερώτηση που μου απηύθυνε πρόσφατα φίλος δημοσιογράφος. Ήτανε 28 ετών το 1974 - πρόσφυγας από την Αμμόχωστο – και όντας 73 ετών σήμερα, με ρώτησε εάν πιστεύω πως υπάρχει περίπτωση να λυθεί το Κυπριακό προτού φύγει από την ζωή.

Αυτή η απλή ερώτηση περιγράφει την τραγική πραγματικότητα του Κυπριακού μετά από 44 χρόνια βίαιης διαίρεσης της πατρίδας μας. Ταυτόχρονα, αυτή η απλή ερώτηση τίθεται σε μια συγκυρία κατά την οποία τα δεδομένα, όπως διαμορφώνονται – και στα οποία θα αναφερθώ – αναδεικνύουν τους σοβαρούς κινδύνους της μη λύσης, αλλά και μιας κακής λύσης.

Όσο ο χρόνος κυλά ατελέσφορα, τόσο ψηλώνουν τα εμπόδια στη δρόμο της σωστής λύσης και της επανένωσης. Η αδράνεια και η στασιμότητα μόνο την Τουρκία βολεύουν. Η Τουρκία παγιώνει τα τετελεσμένα της κατοχής: Οι έποικοι αυξάνονται, τα κατοχικά στρατεύματα ριζώνουν, οι περιουσίες των προσφύγων ξεπουλιούνται, οι γενιές που είχαν βιώματα από την κοινή συμβίωση Ε/κ-Τ/κ φεύγουν, και η τουρκοκυπριακή κοινότητα μετατρέπεται σε προέκταση της τουρκικής κοινωνίας. Με όλες τις παθογένειες που κάτι τέτοιο συνεπάγεται.

Στην ελληνοκυπριακή πλευρά δεν πρέπει ποτέ να ξεχνάμε, ότι η παρούσα ευημερία και το αίσθημα ασφάλειας που βιώνουμε είναι εύθραυστα χωρίς την επίτευξη μιας λειτουργικής λύσης. Στη δική μας περίπτωση η διαίρεση μπορεί να αποτελέσει, μελλοντικά, πηγή νέων συγκρούσεων. Γι' αυτό αποτελεί καθήκον μας να καταλήξουμε σε μια λειτουργική και άρα βιώσιμη λύση, η οποία δεν θα αποτελέσει πηγή νέων συγκρούσεων, αλλά πηγή ευημερίας και ειρήνης. Μια λύση η οποία θα επανενώνει χώρα και λαό και θα μας επιτρέψει να οικοδομήσουμε μια κοινή πατρίδα συνεργασίας και σταθερότητας.

Είναι για αυτό που ως Δημοκρατικός Συναγερμός πιστεύουμε ότι ο μοναδικός εφικτός δρόμος για την εξεύρεση μιας τέτοιας λύσης είναι οι διαπραγματεύσεις στη συμφωνημένη βάση της Διζωνικής, Δικοινοτικής Ομοσπονδίας. Για πολλούς Ελληνοκύπριους και Τουρκοκύπριους, η ΔΔΟ μπορεί να μην είναι η ιδανική λύση. Θέλω όμως να τονίσω: είναι το μοναδικό μέχρι σήμερα συμφωνημένο πλαίσιο μέσα στο οποίο μπορούν να συναντηθούν οι ανησυχίες και οι προσδοκίες των δύο κοινοτήτων.

Αν εγκαταλείψουμε αυτό το συμφωνημένο πλαίσιο, τη ΔΔΟ, θα μας μείνει η παγίωση των τετελεσμένων που θα οδηγήσει στην ολοκληρωτική τουρκοποίηση των κατεχομένων και στην ενίσχυση των κινδύνων που απειλούν την επιβίωση των Ελληνοκυπρίων και των Τουρκοκυπρίων.

Φίλες και φίλοι,

Στον τελευταίο κύκλο συνομιλιών έχει επιτευχθεί σημαντική πρόοδος, όπως άλλωστε καταγράφεται και στις εκθέσεις του Γενικού Γραμματέα των Ηνωμένων Εθνών.

Μεταξύ άλλων,

- συμφωνήσαμε ότι η λύση θα είναι συμβατή με την ευρωπαϊκή υπόσταση της Κύπρου
- αναγνωρίστηκε το αναφαίρετο δικαίωμα στην περιουσία. Είναι αλήθεια ότι είναι αδύνατο να επιστρέψουν όλοι οι πρόσφυγες στις περιουσίες τους. Εκεί όπου όμως αυτό δεν είναι δυνατό, συζητούνται πολύ συγκεκριμένοι τρόποι αποκατάστασης τους, αφού για πρώτη φορά η τουρκική πλευρά αποδέχεται το αναφαίρετο δικαίωμα στην ιδιοκτησία.
- διασφαλίσαμε ακόμη την ελεύθερη διακίνηση και εγκατάσταση σε όλη την επικράτεια της Κύπρου μετά τη λύση, ενώ βρεθήκαμε σε ακτίνα συμφωνίας στο εδαφικό με την κατάθεση χαρτών από τις δύο πλευρές.
- συμφωνήσαμε την πληθυσμιακή αναλογία των δύο κοινοτήτων μετά την λύση σε 4:1, όπως ήταν περίπου πριν από την εισβολή.
- Και ως επιστέγασμα, είχαμε την κατάθεση του Πλαισίου του Γενικού Γραμματέα στο Κραν Μοντανά, το οποίο αναδεικνύει τη σημασία και την ανάγκη να γίνει η Κύπρος ένα φυσιολογικό κράτος.

Η κορύφωση των προσπαθειών στο Κραν Μοντανά, δυστυχώς δεν είχαν το επιθυμητό αποτέλεσμα. Οι ειλικρινείς προσπάθειες του Προέδρου Αναστασιάδη προσέκρουσαν στην άρνηση της Τουρκίας να αποδεχθεί ότι στον 21^ο αιώνα δεν έχουν θέση προστάτες και εγγυητές. Ούτε και κατοχικά στρατεύματα.

Πολύ ορθά ο Πρόεδρος Αναστασιάδης, επανέλαβε αρκετές φορές την ετοιμότητα του να συνεχίσει τις διαπραγματεύσεις από το σημείο που διακόπηκαν στο Κραν Μοντανά, στη βάση του πλαισίου Γκουτέρες. Πρέπει να συνεχίσουμε με κάθε ευκαιρία να επαναλαμβάνουμε τη βούληση μας για επανέναρξη των διαπραγματεύσεων και να

ζητούμε την ενεργοποίηση του διεθνούς παράγοντα για να πειστεί και η τουρκική πλευρά να πράξει το ίδιο.

Η πρόσφατη έκθεση του Γενικού Γραμματέα, επιβεβαιώνει την άποψη πως το αμέσως επόμενο διάστημα θα κριθεί η δυνατότητα επανέναρξης των διαπραγματεύσεων. Είναι κρίσιμο σ' αυτή την ιστορική συγκυρία η ελληνοκυπριακή πλευρά να επιβεβαιώσει την εκτίμηση των Ηνωμένων Εθνών πως η προοπτική για επίτευξη μιας συνολικής λύσης παραμένει ζωντανή.

Είναι για αυτό τον λόγο που εμείς έχουμε θέσει ως κύρια προτεραιότητα την ενίσχυση της προσπάθειας για επανέναρξη του διαλόγου. Με συνεχείς επαφές εντός και εκτός Κύπρου, με ξένους διπλωμάτες και αξιωματούχους, αλλά και με τους Τ/κ συμπατριώτες μας πολιτικούς. Το μήνυμά μας είναι απλό και ξεκάθαρο:

Θέλουμε την επανένωση της χώρας μας. Πιστεύουμε ότι τα οφέλη από μια σωστή και λειτουργική λύση μπορεί να είναι πολύ περισσότερα και για τους Ελληνοκύπριους και για τους Τουρκοκύπριους, αλλά και για την περιοχή ευρύτερα, από το εύθραυστο status quo.

Αγαπητοί μου φίλοι,

Νοιώθω την ανάγκη να αναφερθώ και στην εισήγηση του Προέδρου της Δημοκρατίας για αποκέντρωση εκείνων των αρμοδιοτήτων που αφορούν την καθημερινότητα των πολιτών, από την ομοσπονδιακή κυβέρνηση στις συνιστώσες πολιτείες. Μια εισήγηση με την οποία ως Δημοκρατικός Συναγερμός συμφωνούμε.

Όπως ανέφερα ήδη υπάρχει μια σημαντική μερίδα συμπολιτών μας που εύλογα ανησυχούν για τη λειτουργικότητα της λύσης και για τις αλλαγές που αυτή μπορεί να φέρει στην καθημερινότητα τους. Ούτε τους αδικώ, ούτε τους επικρίνω. Συγκρίνουν αυτό που βιώνουν σήμερα, όσο εύθραυστο και αν είναι, με το άγνωστο μιας λύσης. Και εάν θέλουμε να είμαστε πραγματιστές, μια συμφωνία στο κυπριακό ποτέ δεν θα μετατραπεί σε λύση του κυπριακού εάν δεν ψηφισθεί από την πλειοψηφία και των δύο κοινοτήτων.

Έκανα αυτή την εισαγωγή για να εξηγήσω το σκεπτικό της αποκέντρωσης εξουσιών. Οι ελληνοκύπριοι ανησυχούν ότι το ζήτημα της μιας θετικής ψήφου των Τουρκοκυπρίων μπορεί να οδηγήσει την κεντρική κυβέρνηση σε αδιέξοδα, όπως το 1963. Οι Τουρκοκύπριοι ανησυχούν ότι χωρίς αποτελεσματική συμμετοχή, οι Ελληνοκύπριοι θα έχουν το απάνω χέρι, επειδή θα μείνουν με την Κυπριακή Δημοκρατία όπως το 1963 και οι τουρκοκύπριοι απομονωμένοι.

Εάν διατηρήσουμε λοιπόν στο ομόσπονδο κράτος εκείνες τις εξουσίες και αρμοδιότητες οι οποίες διασφαλίζουν:

- την ενότητα και ασφάλεια του κράτους,
- την μία κυριαρχία,
- την μία ιθαγένεια,
- τη μία διεθνή προσωπικότητα,
- την πρακτική εφαρμογή του δικαιώματος στις 4 βασικές ελευθερίες σε όλη την επικράτεια της Κύπρου,
- την ενιαία οικονομία,
- το ενιαίο νόμισμα,
- τη μια Αποκλειστική Οικονομική Ζώνη,
- τον ένα εναέριο χώρο,

η αποκέντρωση στις συνιστώσες πολιτείες των υπόλοιπων εξουσιών όχι μόνο θα ενισχύσει τη λειτουργικότητα του κράτους - αφού θα περιορισθούν τα σημεία τριβής - αλλά θα ενισχύσει και το αίσθημα ασφάλειας των πολιτών. Και η καθημερινότητα των πολιτών δεν θα διαφοροποιηθεί μετά τη λύση.

Στόχος της αποκέντρωσης δεν είναι η αναίρεση της πολιτικής ισότητας των δύο κοινοτήτων, όπως περιγράφεται στη συμφωνημένη βάση των διαπραγματεύσεων. Εμείς υιοθετούμε τη θέση στο Πλαίσιο Γκουτέρες, σύμφωνα με την οποία το θέμα της αποτελεσματικής συμμετοχής πρέπει να συζητηθεί περισσότερο σε ότι αφορά το ζήτημα της μιας θετικής ψήφου, το πότε, κάτω υπό ποιες συνθήκες και σε ποια σώματα ασκείται, καθώς και οι σχετικοί μηχανισμοί επίλυσης αδιεξόδων.

Φίλες και φίλοι,

Θα κλείσω με μια αναφορά στις ενεργειακές εξελίξεις. Η προοπτική ανακάλυψης σημαντικών ποσοτήτων φυσικού αερίου στην κυπριακή ΑΟΖ, μπορεί να αποτελέσει ευλογία για όλο τον κυπριακό λαό, ιδιαίτερα εάν αποτελέσει το καύσιμο για την εξεύρεση λύσης του κυπριακού.

Οι βάσεις έχουν τεθεί: Στις διαπραγματεύσεις για το κυπριακό έχει ήδη συμφωνηθεί ότι τα έσοδα από το φυσικό αέριο θα ανήκουν στην κεντρική κυβέρνηση. Επιπλέον, έχει σχεδόν συμφωνηθεί και ο τρόπος που θα μεταφέρονται αυτά τα έσοδα από την κεντρική κυβέρνηση στις συνιστώσες πολιτείες.

Συνεπώς, εάν εξευρεθεί λύση και ικανοποιητικές ποσότητες υδρογονανθράκων, το σύνολο του κυπριακού λαού μπορεί να ωφεληθεί και η Κύπρος να διαδραματίσει ένα σημαντικό περιφερειακό ρόλο.

Η εξεύρεση λύσης όμως δεν μπορεί να αποτελεί προϋπόθεση για να προχωρήσουμε με τους ενεργειακούς μας σχεδιασμούς. Η κυβέρνηση, πολύ ορθά, προχωρεί κανονικά με τους σχεδιασμούς αυτούς, παρά τις απειλές και τις παρενοχλήσεις από τουρκικής πλευράς. Η ξεκάθαρη στήριξη των κυριαρχικών δικαιωμάτων της Κυπριακής Δημοκρατίας για εκμετάλλευση των φυσικών της πόρων, από την Ευρωπαϊκή Ένωση,

τις Ηνωμένες Πολιτείες και από την πλειοψηφία των γειτόνων μας στην περιοχή είναι πολύ σημαντική.

Οι παρενοχλήσεις και οι παράνομες προκλήσεις της Τουρκίας στην κυπριακή ΑΟΖ, δεν πρόκειται να εκλείψουν χωρίς λύση του Κυπριακού. Ούτε και θα πρέπει να αναμένουμε ότι η Τουρκία θα μείνει απαθής, παρακολουθώντας μας να μετατρέπομαστε σε ενεργειακό κόμβο. Θα πρέπει να είμαστε ιδιαίτερα προσεκτικοί, να μην παρασυρθούμε στο παιχνίδι των εντάσεων που επιδιώκει η Άγκυρα. Διαφορετικά, διατρέχουμε τον κίνδυνο να μετατρέψουμε τον φυσικό μας πλούτο, από ευλογία σε κατάρα.

Κυρίες και κύριοι,

Για εμάς, είναι μονόδρομος η συνέχιση των προσπαθειών για απαλλαγή από την τουρκική κατοχή και επανένωση της πατρίδας μας. Είμαστε σε κρίσιμο σταυροδρόμι και επιβάλλεται όλοι μας να συμπεριφερθούμε με τη μέγιστη σοβαρότητα και υπευθυνότητα.

Είναι φυσιολογικό να υπάρχουν διαφορετικές απόψεις και εκτιμήσεις από τις πολιτικές δυνάμεις. Σεβόμαστε και εκτιμούμε κάθε άποψη, έστω και αν διαφωνούμε. Απαιτείται όμως, η διατήρηση ενός αμοιβαίου πολιτικού πολιτισμού, ο οποίος δεν θα διχάζει τους πολίτες και θα επιτρέπει την νηφάλια ανταλλαγή επιχειρημάτων. Χωρίς χαρακτηρισμούς και ακρότητες.

Φίλες και φίλοι,

Εάν όλες οι πολιτικές δυνάμεις συμφωνούμε ότι βρισκόμαστε στο πιο κρίσιμο ίσως σταυροδρόμι στην ιστορία του Κυπριακού και συνεπώς στην ιστορία της πατρίδας μας, αποτελεί υποχρέωση μας, ιστορική μας ευθύνη, να επιδιώξουμε τη μεγαλύτερη δυνατή ενότητα στο εσωτερικό και να περιορίσουμε τις αντεγκλήσεις και τη μονοπώληση του πατριωτισμού.

Η απάντηση που όλοι οφείλουμε να δώσουμε στον 73χρονο Βαρωσιώτη φίλο που αγωνιά αν θα προλάβει τη λύση του κυπριακού, είναι ότι θα προσπαθήσουμε με τόλμη, αλλά και ευθύνη να παραδώσουμε στα παιδιά και στα εγγόνια μας μια Κύπρο απαλλαγμένη από τα λάθη του παρελθόντος το συντομότερο δυνατόν. Μια Κύπρο της ειρήνης, της συνεργασίας, της ευημερίας και της προκοπής.